

ZPRAVODAJ OBCE ŠTĚMĚCHY Č.6

ÚNOR – KVĚTEN 2012

Vážení spoluobčané,

s příchodem jara zpravidla přichází i stavební sezóna. Nebude tomu letos jinak ani v naší obci. V pátek 13. dubna ve 13 hodin bylo předáno staveniště a tím byla oficiálně zahájena stavba rozhledny na hoře Mařence. Pokud všechno půjde podle plánu, zdoláme koncem srpna 156 schodů a rozhlédneme se po rodné zemi a možná i dál.

Dne 2. května bude zahájena rekonstrukce mostu u Jednoty. Stavba potrvá 120 dnů a bohužel značně omezí pěší pohyb po obci. Abychom alespoň trošku zmírnili problémy, které stavba přinese, přesunuli jsme autobusovou zastávku pro dolní konec pod hospodu a pešováci budou využívat autobusové zastávky na humnech u Binkových. Je to jediné řešení, na které dotčené orgány byly ochotny přistoupit a to ještě museli přimhouřit všechny oči.

Po pouti také začne oprava zbývajících částí západní fasády kulturního domu a vstupního schodiště. Akce je dotována z Programu obnovy venkova ve výši 107 tis. Kč.

V letošním roce bude zahájena akce: „Zkvalitnění dopravní infrastruktury a vzhledu obce“. Nejprve bude vybrán generální dodavatel stavby a po uzavření smlouvy o dílo bude stavba zahájena. Vedení obce se podařilo získat na stavbu dotaci z Programu rozvoje venkova ve výši 4 202 tis. Kč, což představuje 90 % celkových nákladů z ceny bez DPH. V letošním roce bude v rámci projektu provedena pouze výměna svítidel veřejného osvětlení za úsporná svítidla leddiodová. Následně bude v rámci tohoto projektu zrealizována komunikace z ulice Pešovská na Vrchy. Zbývajících stavebních objekty, zejména chodníky a sadové úpravy budou dokončeny až v roce 2013 a 2014, protože jsou závislé na dokončení stavby kanalizace.

V příštím roce díky dotaci z Operačního programu životní prostředí ve výši cca 26 mil. Kč bude stavba kanalizace a čistírny odpadních vod konečně zahájena. (Pokud nenastane nějaká nepředvídatelná událost). Bezprostředně pak bude následovat oprava silnice I/23 a nakonec budou vybudovány nové chodníky a provedena úprava veřejné zeleně.

Vážení občané, možná Vám, stejně jako mě, naskakuje při představách, jak bude obec v nejbližších dvou letech rozkopaná, husí kůže. Určitě budeme prožívat velmi složité období, ale věřím, že při troše tolerance a vzájemné vstřícnosti to společně zvládneme.

Věřte, že těm několika řádkům, ve kterých se dozvídáte, kolik budeme v obci v nejbližších letech investovat a kolik nám přispěje Evropská Unie a náš stát, předcházely hodiny a hodiny času věnovaného přípravě projektů s nejasným výsledkem, jestli se vůbec podaří dotační peníze získat. No a podařilo se, tak nám nezbyvá, než se pochlapit, všechna ta omezení a úskalí stavebního ruchu zvládnout a těšit se na polovinu roku 2014, kdy nám v potoce poteče čistá voda, kdy nám nebudou nahánět hrůzu řítící se kamiony za zády při chůzi po chodníku, který má sotva 80 cm a není kam uskočit. Také se budeme těšit z toho, že nám vznikne nový park kolem rybníka Posměch, budeme se radovat z toho, že nám nad řadovými garážemi na Záhunkách rozkvete nová alej, že si sedneme na lavičku v obnoveném parku u Binkových a na návsi už nebudeme riskovat, že nám uhníla lípa spadne na hlavu.

Vážení spoluobčané, věřím, že Vás tyto řádky příliš nevyděsily a že společně ty dva nadcházející roky bez větších problémů zvládneme. Věřte, že získat peníze z Evropských fondů nebylo vůbec jednoduché, ale řádně je využít, vyúčtovat a obhájit, bude ještě složitější. Někdy se Vám možná některé kroky budou zdát nelogické a zbytečně složité, ale skloubit tři stavby se třemi investory a se třemi různými zdroji financování bude docela oříšek.

Nezbývá, než si na závěr popřát, abychom to všichni ve zdraví přežili, aby při výstavbě nedošlo k žádné nepříjemné události a aby alespoň většina z Vás byla spokojena.

starostka

Pozvánka k účasti na připravovaných akcích:

19. 5. 2012	Pouťová zábava, hraje hudební skupina Maraton
26. 5. 2012	Okrsková soutěž v Předíně – 115 let hasičů
29. 6. 2012	Sportovní zábava, hraje hudební skupina Extáze
28. a 29. 7. 2012	Volejbalový turnaj „Kačer“

Pozn.: Všechny občany na připravované akce srdečně zveme

Čistá Vysočina

Naše obec zastoupená sportovci se již 3. rokem na začátku jara zapojila do akce ČISTÁ VYSOČINA. Jsme moc rádi, že tato akce kraje vznikla. Svědčí to o tom, že občané stále více vnímají své okolí a že jim není lhostejné v jakém prostředí žijí.

Datum 14. dubna byl stanoven výzvou kraje Vysočina. V tento den byli fotbalisté a fotbalistky vybaveni reflexními vestami a poučení o třídění odpadu do žlutých a modrých pytlů /žluté na plasty, modré na ostatní odpad/. Měli za úkol vyčistit prostory kolem místní komunikace k Dašovu, kde jim pomohli i mladí hasiči a podél státní silnice k Předínu a k Třebíči. V porovnání s loňským rokem bylo posbíráno méně roztríděných odpadků, což svědčí o lepší ohleduplnosti lidí k přírodě, která není určena pro jejich odpady a odpadky. Fotbalisté a fotbalistky, i když v malém počtu, odvedli pěkný kus práce a za to jim moc děkujeme.

Na jedné straně jsou občané, kterým není lhostejný nepořádek v obci a okolí, myslím si, že jich je většina, ale na straně druhé jsou ti, kteří z našeho krásného prostředí dělají malá smetiště.

Jsou i tací, kteří si svůj volný čas krátí ničením výsadby stromků u Jednoty. Asi si vůbec neuvědomují, jak takový stromek dlouho roste a že byl vysázen proto, aby zkrášloval naše veřejné prostranství.

-K-

Mladí hasiči

Družstvo mladých hasičů ve věkové kategorii 7-15 let je aktivní v našem sboru od loňského roku. V současné době činí jejich počet 18. Naši mladí hasiči se zúčastňují soutěží v rámci našeho okresu. Od jara se pravidelně každé pondělí, mezi sedmnáctou až devatenáctou hodinou, scházejí před hasičskou zbrojnicí, kde pod vedením Ludka Špačka a Pavla Kováře nacvičují požární útok. Jejich časy v požárním útoku se zlepšují při každém nácviku. V květnu a červnu je naplánovaná řada soutěží. Jako první byla „Okresní liga Mladých hasičů“ v Moravských Budějovicích, kde obsadili mladší 7. místo ze 14 družstev a starší 6. místo z 19 družstev. O 3 dny později navštívili Vladislav, kde se konala soutěž „O pohár SDH Vladislav“, kde mladší dosáhli 17. místo z 19 družstev a starší 13. místo z 20 družstev. Zájem o požární sport je u nás velký, o čemž svědčí velká účast na trénincích.

Jsme rádi, že mladí hasiči tak dobře reprezentují naši obec.

-K-

Velikonoce

V dnešní době je vnímáme v podstatě dvojím způsobem, a pokaždé jde o „zmrtvýchvstání“ – jednak jako oslavu vzkříšení Ježíše Krista a jednak jako vzkříšení přírody k novému životu...

KŘESŤANSKÉ VELIKONOCE

Velikonoce(z lat. pascha < řec. *πάσχα pascha* < hebr. *פֶּסַח pesach* – přechod, přejití) jsou nejvýznamnější **křesťanský** svátek, který je oslavou **zmrtvýchvstání Ježíše Krista**. Kristovo ukřižování se událo kolem roku **30** či **33** v blízkosti významného **židovského** svátku **pesach**, který je památkou vysvobození **Izraelitů** Mojžíšem z **egyptského** otroctví. V západ-

ní křesťanské tradici neděle Vzkříšení připadá na první neděli po prvním jarním úplňku, tedy na měsíc **březen** či duben. **Postní doba** či půst je v **křesťanství** období přípravy na **Velikonoce**. V **západní církvi** začíná postní doba **Popeleční středou**, to je 46. den před Velikonoce, a trvá 40 dní (kromě nedělí). Samotné Velikonoce – Svatý týden- začínají Květnou nedělí a končí Velikonočním pondělím. **Květná neděle** – slavný vjezd **Ježíše** do **Jeruzaléma**. Název svátku je odvozen od květů, jimiž bývají **kostely** vyzdobeny a které mají připomínat palmové větve, jimiž lid vítal Ježíše. Následuje **Modré (Žluté) pondělí**, **Šedivé úterý**, po nich **Škaredá středa** – nebo také sazometná středa: jméno získala podle toho, že se tento den vymetaly komíny. Podle lidové pověry se v tento den lidé neměli mračit, aby se nemračili všechny středy v dalším roce. **Zelený čtvrtek** – poslední večere Páně, český přívlastek *zele-ný* byl převzat z němčiny, kde zkomolením původního názvu Greindonnerstag (lkavý čtvrtek) vznikl Gründonnerstag (zelený čtvrtek). Podle pověry se v tento den jedla zelená strava (**špenát**, **zelí** atd.), aby byl člověk celý rok zdravý. O Zeleném čtvrtku se při liturgii naposledy rozeznívají kostelní zvony a utichají až do **velikonoční vigilie** („odlétají do **Říma**“), místo zvonů a zvonků nastupují řehtačky a klapačky. **Velký pátek** – den Kristova ukřižování, je v lidových pověrách spojován s magickými silami. V tento den se měly otevírat hory, které vydávaly své poklady a v tento den se nemělo nic půjčovat, protože půjčená věc by mohla být očarována; nesmělo se hýbat se zemí (rýt, kopat, okopávat) ani prát prádlo, protože by bylo namáčené do Kristovy krve. **Bílá sobota** – během dne se nekonají žádné obřady ani mše svatá. Svůj název den získal zřejmě od bílého roucha **neofytů** (nováčků), kteří se po celý den intenzivně připravovali na křest o velikonoční vigili. Název může také pocházet z lidových zvyků velkého úklidu a bílení, konaných tento den před nedělí Zmrtvýchvstání. Slavnost **Zmrtvýchvstání Páně** (též **Velikonoční neděle** nebo **Boží hod velikonoční**) je největší slavností **křesťanského církevního roku**, při níž se slaví **Kristovo vzkříšení** a vítězství nad **smrtí**. **Červené pondělí** – **křesťané** prožívají velikonoční radost ze svého **vykoupení**. U nás je zvykem chodit s pomlázkou.

Datum Velikonoc v současném kalendáři

- Velikonoce 2011 – sobota 23. 4. – pondělí 25. 4. 2011
- Velikonoce 2012 – sobota 7. 4. – pondělí 9. 4. 2012
- Velikonoce 2013 – sobota 30. 3. – pondělí 1. 4. 2013
- Velikonoce 2014 – sobota 19. 4. – pondělí 21. 4. 2014
- Velikonoce 2015 – sobota 4. 4. – pondělí 6. 4. 2015

VELIKONOCE JAKO SVÁTKY JARA

Jarní rovnodennost slavili lidé už odnepaměti, a to na celém světě – Keltové, Germáni, Mayové, Řekové, Římané... a také Slované. Ti nazývali tyto svátky jako „červené“ nebo jako „veliké noci“. Jak přesně staroslovanské oslavy probíhaly, dnes už bohužel nevíme, ale je možné jejich podobu alespoň částečně rekonstruovat ze zvyků přetrvávajících v různých slovanských zemích dodnes.

Vynášení Smrtky (Morany, Mory, Mořeny, Mařeny, Smrtholky...). Její jméno je pravděpodobně odvozeno od slovního kořene mar-, mor- čili „smrt“. Nepředstavovala nic jiného, než zimu, jejíhož konce už se lidé (tak jako i my dnes) nemohli dočkat. Proto se jí symbolicky zbavovali. Postavu „smrti“ představovala figurína. Dělal se obvykle tak, že se na dřevěnou hůl obalenou slámou navlékly dívčí šaty. Zdobila se pentlemi a na krk se jí věšely „korále“

z bílých vyfouknutých vajec a prázdných šnečích ulit (symbolů smrti). Průvod vynesl figurínu – symbol smrti, nemoci, bídy a všeho zlého – za vesnici a hodil ji do vody nebo svrh-
nul ze skály. Původně se snad i pálila a kamenovala. Zpátky do vsi se pak přinášely svěží
rašící větvičky zdobené pentličkami, kterým se říkalo „lito“ a jež symbolizovaly léto. S nimi
pak chodil průvod od domu k domu, ohlašoval konec zimy a byl za to hospodáři obdaro-
ván. Přitom se tančilo, zpívalo a jedlo. Smrtka se vynášela o páté neděli postní, tzv. Smrtné
neděli (dva týdny před nedělí Velikonoční). Živá voda – velký význam se také připisoval
rituálnímu očišťování. Lidé například časně ráno vstali a omývali se rosou nebo se šli umýt
k potoku. To mělo působit proti nemocem. Největší ozdravný účinek prý měla voda z místa
soutoku několika pramenů – obzvláště když byla nabrána ještě za tmy, přičemž celý rituál
musel proběhnout mlčky. Hospodyně prováděly i „jarní úklid“ v domě – zametly a smetí
pálily, odnášely za vesnici nebo aspoň házely za plot. Magické kočky – odpradáva byla
symbolem přicházejícího jara kvetoucí větvičky jivy – takzvané kočky. Ty lidé přinášeli
do kostela, kde byly kropeny svčnou vodou. O Bílé sobotě, tedy den před Božím hodem,
se tyto větvičky zapichovaly na okraj pole (nebo záhonů na zahradě) – měly sloužit jako
ochrana dobré úrody. Ten den se nesmělo pracovat se zemí, ani se jí nikdo nesměl dotknout.
Velikonoční ohně – bez nich by se slovanský svátek neobešel. Později bývaly zapalovány
v předvečer Božího hodů. Lidé jim říkali Jidášův oheň. Popel a uhlíky z těchto ohňů měly
také magickou moc – chránily dům před požárem a pole před kroupami a povodněmi.
Pomlázka – byla nejvýznamnější součástí oslav. Sílu tohoto zvyku dokazuje i to, že se udržel
až do dnešní doby. Nejstarší záznamy o mrskání neboli „pomlazení“ pocházejí z přelo-
mu 14. a 15. století a hovoří o šlehání metlami z mladých vrbových proutků. Vymrskaná
žena dává muži barevné vajíčko jako symbol jejich díky a prominutí. Pověst praví, že
dívky mají být na Velikonoce vyšlehány, aby zůstaly celý rok zdravé a uchovaly si plod-
nost. V některých oblastech ženy mohou pomlázku oplatit odpoledne, kdy vylívají na muže
a chlapce kbelíky studené vody. Muži používají mladé proutí s největším podílem „život-
ní síly“ kterou jakoby předávají vyšlehané osobě. Z téhož důvodu ženy dávají jako odmě-
nu za omlazení vajíčko, prastarý symbol nového života. A ještě pro zajímavost – jaká vše-
líjaká jména pomlázka v různých krajích dostala: žila, tatar či tatarec, metla, korbáč, mrs-
kačka, pamihod, dynovačka, kyčka, karabáč, důtky, bič, čugár, kančúch či roucačka...
Červené kraslice – Červené svátky - vajíčka se během tohoto svátku barvila zásadně na čer-
veno. Byla pro naše slovanské předky symbolem životní síly, krve, obnovy, života, znovu-
zrození, ale i smrti, tedy současně začátku i konce. Proto byla od 7. do 11. století vkládá-
na do hrobů, často do klína zemřelého.. Nejstarší nález zdebarého vajíčka u nás pochází
z pohřebiště ve Velkých Hostěrádkách na Břeclavsku. Je datovaný do let 1020–1030 a jedná
se o zbytky červeného vejce s geometrickými ornamenty. Nejstarší nález vajíčka v hrobu ve
světě pochází z roku 3300 př. n. l. z královského pohřebiště v sumerském Uru (dnešní Irák)
a jedná se o zlaté vejce. Podobné nálezy byly učiněny i na egyptských, etruských, řeckých či
římských pohřebištích. Katolická církev význam vejce nepodceňovala, a tak ho brzy přijí-
la jako symbol vzkříšení. Proto kněží například vykládali zvyk, že se vejce malují červenou
barvou, tím, že se slepice nazobaly krve pod křížem s umírajícím Ježíšem. Podobně vznik-
la i „lidová“ legenda o tom, kde se vzal zvyk obdarovávat se vejci. Podle ní se proměnily
ve zlato skořápky z vajíčka, které hospodyně, již navštívili Ježíš se svatým Petrem, připa-
vila těmto pocestným k snědku. Proto pak vejce rozdávala jako vzpomínku ve výroční den
jejich návštěvy. Po staletí se barvila jen plná vejce – jinak by ztrácela svůj význam a magic-
kou funkci. Vyfouknutá zdebará vejce se objevila až ve 20. letech minulého století.

Radka Řepová (Vikipedie.cz, Starověk)

Hasičské plesání

Tradiční hasičský ples se tentokrát uskutečnil v sobotu 11. února a oproti minulým rokům nesl se v duchu zcela pozměněném. V uplynulých dvou sezónách vsadili hasiči na pořádání šibřinek, a i když ples v maskách nepochybně měl vyšší společenskou úroveň, pořad této akce něco scházelo, především větší zájem veřejnosti a tím pádem i větší účast. Letos se naši hasiči rozhodli připravit bohatý plesový program, což se ukázalo jako prozřetelné i úspěšné zároveň.

Celou akci zahájilo již krátce po dvacáté hodině vystoupení neformálního pěveckého sboru hasičů a hasiček. Již samotný nástup členů a členek pěveckého sdružení v převážně nových hasičských uniformách vzbudil zaslouženou pozornost, kterou pak potvrdila následná produkce. Alexandrovci revival zapěli vlastní hymnu, jejíž slova nemají sice ambice oslavné, ale zaručeně zaujmou a pobaví, stejně jako zaujal a pobavil samotný výkon zpěváků a zpěvaček. Připomeňme tedy alespoň slova refrénu:

**Stříkáme si stříkačkou
je pro nás bezva hračkou
Neschází nám nikdy dech
vždyť jsme kluci (a holky!) ze Štěměch**

Vrcholem programu však byla Česká beseda v podání osmi nadšeně kolujících párů. Pro některé tanečníky jednalo se o obnovenou, pro jiné (mladší ročníky) o skutečnou premiéru prezentace tohoto tradičního tance. Kořeny České besedy sahají až do 19. století, dlouhou tradici má i předtančení na hasičských plesech ve Štěměchách. Hasiči proto děkují svému zasloužilému členu Vladimíru Fialovi, že obnovení této tradice inicioval, a všem tanečníkům, že svědomitě nacvičovali a neváhali obětovat část svého volného času pro zpestření společenského života ve Štěměchách. A všechny spokojené návštěvníky plesu mohou místní hasiči ujistit, že už dnes přemýšlejí o tom, jak zorganizovat a učinit atraktivním i plesání příští.

-A-

Dětský karneval

Ve společenském životě naší obce letos nescházela ani další akce pro děti. Neděle 11. března byla v našem kulturním domě zasvěcena nejružnějším nadpřirozeným bytostem, postavám z pohádek, dobrodružných filmů i hororů. Odpolední program zahájilo divadelní představení mladých ochotníků ze Základní školy v Předíně. Strašidelná škola v jejich podání zaujala malé, mladé i starší diváky, aktéři v jednotlivých rolích předvedli na svůj věk vyspělé výkony. Stojí za připomenutí, že se kromě přespolních herců představili i mladí adepti ochotnické-

ho divadla ze Štěměch: Vojta Kovář jako král, Petra Trnková v roli královny, Honza Svoboda a Patrik Dvořáček jako čerti.

Po skončení rejů ježibab a čertů na jevišti ožil už sál kulturního domu dětským karnevalem. Byl určen převážně těm nejmenším dětem, ale při různých hrách a soutěžích si s chutí zařadili i -náctiletí a sledováním svých ratolestí pobavili se i dospělí. Unaveni tancem i dalším pohybem rozcházeli se potom navýsost spokojení piráti, čerti, kostlivci, ježibaby, princezny i ostatní do svých domovů.

-A-

Stavění máje

Staré pořekadlo štěměšských hasičů praví: Vydaří-li se ples, vydaří se i stavění máje. Letos bylo toto rčení potvrzeno měrou vrchovatou. Po loňském deštivém jaru provázelo tuto akci letos předčasně dospělé léto, což si pochvalovali nejen hasiči jako pořadatelé, ale všichni, kteří na májovou veselici pod lípy před hasičskou zbrojnicí přišli. Zasmušilá nálada loňského azylu v obecní garáži byla nahrazena bujarým veselím rozzářeného parku, jehož atmosféra sálala dlouho do noci, některý jedincům až do rána. Máme-li soudit podle úspěchu oslavy, máj se letos opravdu vydaří...

-A-

Hrobka s vyhlídkou

Neobvyklý název – neobvyklé představení. Detektivní komedie v podání brtnického spolku BEZCHIBI připravila dne 26. února v našem kulturním domě divákům poněkud nezvyklou podívanou. Naše obecenstvo odchované parodiemi v podání Štěměšské divadelní společnosti bylo sice trochu překvapeno obsahem hry, všichni, kteří neváhali se do kulturního vypravít, však museli ocenit především herecké výkony zkušených hereckých matorů, kteří na prkna našeho „divadla“ zavítali již podruhé.

-A-

Fotbalistky začaly

Také naše fotbalistky již zahájily jarní sezónu. Na podzim odehrály celkem šest zápasů, pětkrát prohrály, v posledním podzimním utkání zvítězily nad Rešicemi 1 : 0. Zimní příprava se odehrávala hlavně v tělocvičně, před zahájením jarní části soutěže pak holky sehrály přípravný zápas ve Výčapech, kde zvítězily nad místním nově se tvořícím celkem 3 : 2. Na jaře podle rozlosování absolvují ještě dalších šest utkání, z nichž dvě již mají za sebou: v prvním jarním kole podlehly v Kněžicích 0 : 5, druhé utkání na domácím hřišti proti družstvu JIPAP Příbyslavice prohrály ... Pro příznivce dívčího fotbalu oznamujeme příští program:

- sobota 12.5. 13.30 Okříšky (hřiště v Chlístově)
- neděle 20. 5. 10.15 Rešice (hřiště v Rouchovanech)
- sobota 2. 6. 13.30 Kněžice (hřiště v Chlístově)
- neděle 10. 6. 11.00 Příbyslavice (hřiště v Příbyslavicích)

-A-

Jaro fotbalistů

V tabulce své skupiny IV. třídy obsadili naši fotbalisté 7. příčku a v současné době hrají prolínací soutěž s obdobně umístěnými celky skupiny A. Pro hodnocení základní části dejme slovo organizačnímu pracovníkovi a současně hráči Pitkinovi: „Po konci ligy stojí za zmínku, že od 9. kola jsme prohráli jen jednou, třikrát jsme brali všechny body a šestkrát remizovali. Poměr střelených a obdržených branek činí 33 : 37. Zápasů jsme prohrávali po vlastních individuálních či kolektivních chybách.“

V prolínací soutěži mají fotbalisté na kontě dva zápasy a dvě prohry: venku v Pyšelu (2 : 4) a doma s Koněšínem (0 : 1). Mají sehrát ještě tři zápasy: v Koněšíně, doma s Hodovem (sobota 19. 5. v 16.30) a na hřišti v Hodově.

-A-

Vydal:
Obecní úřad Štěměchy, květen 2012.
Redakce: Marie Báňová, Stanislav Augustin, Ivana Kovářová, Radka Řepová.